

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU
HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU HAKLARI
ALT KOMİSYONU
TUTANAKLARI

6 Şubat 2020 Perşembe

KONU

–Diyarbakır Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu’nun görüşmeleri

6 Şubat 2020 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.04

BAŞKAN: Hüseyin YAYMAN (Hatay)

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Değerli milletvekillerim, Ceza ve Tevkifevlerimizin çok değerli yöneticileri, çok değerli gazeteci arkadaşlar; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Bugün, Hükümlü ve Tutuklu Alt Komisyonu olarak Diyarbakır Cezaevini görüşmek üzere toplanmış bulunmaktayız. Sözlerimin başında hem Elâzığ ve Malatya depreminde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza hem İdlîb’de hayatını kaybeden kahraman askerlerimize, şehitlerimize ve yine, Van’da hayatını kaybeden vatandaşlarımıza, kurtarma ekibine Allah’tan rahmet diliyorum, milletimizin başı sağ olsun. Milletleri millet yapan en önemli unsur kederde ve sevinçte o duygudaşlığı sağlayabilmektir. Dün de Meclisimizde hepimizin, tüm partilerin ortak kararıyla, Meclis, çalışmalarına erken ara verdi. Bu, gerçekten bizim Türkiye’de görmek istediğimiz, milletimizin de görmek istediği bir tarzdı. Hakikaten emeği geçen tüm parti gruplarına teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, ben, sözü fazla uzatmak istemiyorum ama bu tür toplantılarda sürekli dile getirdiğimiz, bizim klasik cümlemizle sözlerime son vermek istiyorum. Biz insan hakları meselesini parti rozetlerimizi bırakarak, bir insanlık hakkı olarak görüyoruz, siyasetin üstünde bir konu olarak görüyoruz. Biz de Hükümet olarak gerçekten bu konuda çok şeffaf, açık ve duyarlı bir tavrimiz var. Yürütmenin temsilcileri de burada, beraber seyahatlerde bulunduk. Yeniden seyahatlere hızla başlayacağız ve arkadaşlarımızın da gerçekten kişisel olarak iyi niyetlerini, bu meselelere yaklaşımını biliyoruz.

Bugün Diyarbakır Cezaevi raporumuzu mütalaa etmek üzere buradayız. Ben inanıyorum, sizlerin çok değerli katkıları olacak. Gerçekten bu meselede evrensel normlarda bir cezaevi yönetimi, bir cezaevi idaresi ve cezaevi şartlarının olması konusunda herkes hemfikirdir bu noktada. Siyasi partilerimiz farklı olsa da biz “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” prensibiyle, adalet duygusuyla bu meseleleri ele alma noktasındayız. İnsan Hakları Komisyonunun değerli üyeleri gerçekten bu Meclisin en müstesna insanlarıdır ve bu anlamda insan hakları meselesine duyarlı ve bu konuda sorumluluk sahibidirler. İster bir aydın olarak ister bir aktivist olarak ister bir milletvekili olarak her şeyden öte bir insan olarak bu konuda duyarlı olduklarını biliyoruz.

Cezaevleriyle ilgili sorunlarımız... Aslında bu, bizim 6’ncı cezaevi ziyaretimiz. Genel anlamda, kabaca, zihnimizde bir sorunlar ve çözüm haritası oluştu. Burada ben bu Komisyonun Başkanı ve üyesi olarak şunu ifade etmem lazım: Benim gördüğüm cezaevlerinde, zaten raporlarımızda da bu yansıdı, bir kamu yönetimi belgesi olarak da ortaya çıktı, taammüden organize bir insan hakkı işgali, bir işkencenin olmadığı konusunda Komisyon raporlarımız var. Bu, Türkiye adına, hangi partiden olursak olalım, çok önemli bir kazanımdır, ilerlemedir. Geçmişteki Filistin askılarından ve kötü anılardan çok şükür Allah’a bugün bu noktaya geldik. Sorunlar yok mu? Vardır, bu sorunların çözümü için biz buradayız zaten ve bu anlamda cezaevlerindeki birtakım bireysel uygulamaların değişmesi konusunda Komisyonumuzun bir ortak kanaati var.

Yine barınma koşullarının, fiziksel koşulların, ısınmadan sıcak su meselesine, bahçedeki etkinliklerden koğuştaki kişi sayısının fazlalığına kadar bu sorunları biliyoruz. Bununla birlikte yine cezaevi personelinin de personel yetersizliği konusu gündemde ve çok şükür Allah’a ki biz ilk ziyaretimizi Sincan Cezaevine yapmıştık ve Sincan Cezaevindeki sorunların çözümü konusunda adımlar

atıldığını, sıcak su ihalesinin yeniden yapıldığı, oradaki ısıtma sistemlerinin yeniden değerlendirildiği konusunda bize arkadaşlarımız bilgiler vermişlerdi. Bugün de Diyarbakır Cezaevini değerlendirmek üzere buradayız.

Diyarbakır Cezaevi, Türk siyasal hayatının, Türk demokrasi tarihinin hafızasında kara bir leke olarak duran cezaevlerinden bir tanesiydi, eski cezaevi, 5 no.lu Cezaevi ve üzerine pek çok kitap yazılmıştı. Biz Diyarbakır'daki diğer cezaevlerini gezdik, gördük ve orayla ilgili bugün raporumuzu değerlendireceğiz, milletvekillerimizin değerli katkılarıyla, bunun ben ortak bir metin olarak çıkacağı kanaatindeyim.

Bugün aramızda olamayan vekillerimiz var, mazeret bildirdiler, Osman Bey ve diğer arkadaşlarımız. Çünkü Van'da, Bahçesaray'daki o elim hadiseden sonra kendi bölgelerine gitmek durumunda kaldılar. Ben tekrar burada olan ve değerli katkılarını sunan milletvekillerime çok teşekkür ediyorum.

Biz bugün belki toplantımızda -usul bakımından- hızla ilerleyebilirsek önümüzdeki günlerde hangi cezaevlerini ziyaret edeceğimizi de bugün tayin etmiş olacağız.

Ben teşekkür ediyorum.

İrfan Bey, buyurun.

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Hepinize iyi günler diliyorum.

Tabii, Diyarbakır Cezaevinde ben yoktum, mazeretim vardı ama raporu inceledim. İşte, kapasite üzerinde tutuklu ve hükümlü olduğu, sağlık konusunda ciddi sorunların olduğu, sağlık personelinin az olduğu, sevklerin aylarca sürdürüldüğü, doktor muayenelerinin kelepçeyle yapıldığı, ameliyat olan hastanın ihtiyaçlarının karşılanamadığı veya da eksik karşılandığı, yemeklerin yeterli olmadığı, besleyici olmadığı konusunda yani buna benzer tüm sorunları inceledim. Ali Haydar Bey de sizler de... Bana göre gayet iyi bir rapor hazırlanmış. Ama bu eksikliklerin -işte, Cezaevi Genel Müdürümüzün, cezaevi yetkililerinin burada olduğu şeyde- bir an önce giderilmesi konusunda çabanın sarf edilmesini diliyorum.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Çok teşekkür ederim.

İrfan Vekilim, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürümüz, Genel Müdür Yardımcıları ve hâkim arkadaşlar burada, onlar o sorulara toplu olarak cevap verecekler ama hem Diyarbakır Cezaevindeyken hem Elâzığ Cezaevindeyken orada birtakım sorunlar vardı. Yine onların hemen çözümü noktasında adımlar atmıştık. Sonra zaten -bu sorunlar- orada hasta birtakım mahkûmlar var, bunların durumuyla ilgili bize Mehmet Bey bilgi verecektir.

Ben medyaya da teşekkür ediyorum, arkadaşlar, sağ olun.

Buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Öncelikle çok teşekkür ediyorum.

Kıymetli bürokrat misafirlerimize de hoş geldiniz diyorum.

Gerçekten çok sağlıklı tespitlerin tek tek yapıldığı bir rapor olmuş. Şimdi, ben o günden kalma -üzerinden biraz zaman geçti- bütün notlarıma baktım yani kalem kalem o hücrelerde yazdığım her bir husus rapora geçmiş ve bu sefer çözüm önerileriyle beraber geçmiş yani çok kıymetli. Mesela en çok sağlık şikâyetleri var, tedavi edilememe, hastaneye sevk edilememe, bunlara dair tespitler yapılmış, öneri de sunulmuş mesela bu protokolle ilgili. Bu önerilerin hani bir şekilde hem Adalet Bakanlığına hem Sağlık Bakanlığına da Komisyon olarak ulaştırılması ve sonuca gidilmesi çok kıymetli olacak. Özellikle hem kelepçeli muayenede hem hastaneye sevkte -doktor çıkışı- ve hem de kurum dışına sevklerin düzenlenmesinde çok etkili olacaktır. Ama hani sayısal anlamda mevcudu söylemişiz, hani

o bin rakamını kullanmışız, hani “Bunların artırılmasıyla beraber olacak.” demişiz, aslında çok doğru tespitler burada yapılmış. Sadece o değil, kitap sayısının artırılması öngörülmüş, düzenli yayınların keyfi engellenmemesine değinilmiş burada. Hani tespit edilirken çözümler de konulmuş, gerçekten bu raporu hazırlayan arkadaşlara ben çok teşekkür ediyorum.

Burada TRT2 mesela dâhil edilmiş sadece ama diğer talepli kanalların da, hangi kanal talep ediliyorsa eklenmesi şart. Başka bir husus, mesela radyo alıyorduk içeriden, o radyoların bedellerini ödüyoruz sonra bu radyo çok güçlü diye tekrar idare elimizden alıyor denilmiş. Mesela çözüm önerisi olarak böyle elinden alınan kişi var ise, mahkûm var ise onun bedelini idare ödemek zorunda. “Madem öyleydi o radyoyu niye sattınız, o zaman bedelini ödeyin.” şeklinde tespitler yapılmış, çok güzel tespitler, gerçekten teşekkür ederiz.

Şimdi, burada değinilmeyen bir şey var, şu 10 kişilik sohbet hakları. Yani ben sohbet hakkını atladıysam uyarın lütfen; sohbet hakkına burada değinilmemiş. Hani “10 kapı- 10 kilit” diye zamanında açlık grevlerinin yapıldığı, sonradan bununla gevşetilen ve yasal olarak kendilerine tanınan şikâyetler vardı, “Biz sohbet hakkımızı kullanamıyoruz.” şeklinde çok yoğun şikâyet vardı; her cezaevinden duyduk. Onun sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi ve önünün açılması gerekir; bence ek olarak eklenmelidir.

Cezaevi personelinin, çalışanlarının da sorunları rapora eklenmiş; yasal statülerinden, “eşit işe eşit ücret” ilkesinden ve ayrıca, işte, sözleşmeli ile kadrolu çalışanlar arasındaki farklardan... Hepsinin de öneri olarak Bakanlığa sunulması istenmiş. Gerçekten çok nizami bir rapor hazırlanmış, teşekkür ediyorum ama burada kalmasın da bunun takibini nasıl yaparız? Bence bir Komisyon olarak bu rapor Bakanlığa gönderilmeli; sadece bürokrat arkadaşların üzerinde bir yük olarak kalmamalı bu. Bunun Bakanlığa da, Sayın Bakana da bizzat iletilmesi, “Tespitler ve önerilerimiz bu.” denilmesi lazım ki biz sonuç alabilelim. Yoksa, bürokrat arkadaşlar gücü yettiğince çırpınacaktır bu konuda ama daha üst düzeyden, bir bakanımızdan biz bu sonuca ulaşmak zorundayız diye düşünüyorum.

Başka bir husus var, raporla ilgili. İsterseniz tek seferde söz alayım, bir daha almayacağım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Ben araya girmek istemem ama bunu biz beraberce -sizin öneriniz bence de çok değerli, ben de aynı şeyi düşünüyordum- ilk fırsatta -biz zaten 5-6 cezaevini ziyaret ettik- tek tek raporlarımızı da takdim edip uzun bir zamanda, ucu açık bir zamanda -bu konularla ilgili- bizzat Cezaevi Genel Müdürümüzün de olduğu bir ortamda yapabiliriz. Arzu edilirse ben, Bakan Bey’den önümüzdeki günlerde uygun bir zaman, bir randevu rica ediyorum Komisyonumuz adına; mutabık mıyız?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Güzel olur.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Uygundur.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Uygundur, tamam.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bir raporlamayla gidersek, yani bir yazılı metinle gidersek daha sağlıklı sonuç alacağımızı düşünüyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Tabii, tabii.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Mesela bu yazılı metni burada oluşturup sonra Bakan Bey’e bizzat götürürsek gayet resmî olur, arkası takip edilebilir, daha iyi sonuç alabiliriz.

Bir daha söz almamak adına... Şimdi, mektup engellemeleri var; yani, şimdi, ben Cezaevi Alt Komisyonu üyesiyim. Şimdi, hangi cezaevi bu? Edirne F Tipi Cezaevinden -bir daha söz almayacağım- bir karar geliyor ve diyor ki bu karar, aynen şöyle: Söz konusu mektubun tamamında “Yasa dışı terör örgütü üyelerinin, örgütsel talepleriyle ilgili olarak aldıkları örgüt kararları doğrultusunda, kamuoyu

desteği oluşturmak maksadıyla yazdıkları ve içerikleri itibarıyla paniğe yöneltebilecek yalan yanlış bilgilerle kamu kurum ve çalışanları hakkında asılsız, töhmet altında bırakan, küçük düşürücü ve hedef gösteren, sakıncalı ifadelerle yer verildiği tespit edilmiştir.” deniyor.

Şimdi, hiç tanımıyorum; cezaevinden bir mahkûm bana bir mektup yazıyor. İçeriğini bilmiyorum ama Cezaevi İdaresi Disiplin Kurulu Başkanlığı bu mektubu bu gerekçeyle bana göndermekten menediyor ve mektubu göndermiyor; gönderilmediğine dair kararı, hükümlü bana gönderiyor. Şimdi, bir mahkûm bana bir şikâyetle bulunuyor. Bu konuyla ilgili belki Türkiye’deki en üst birim burası, değil mi? Daha üst yok. Şimdi, diyecek ki... Yani, bana propaganda mı yapacak mahkûm mesela? Hani, bir milletvekiline terör örgütü propagandası mı yapacak ve ben bu propagandaya alet mi olacağım? Yani, bu arkadaşlar, bu memur arkadaşlar buna karar verebilecek ehliyetler mi mesela? Şimdi, buna dair Anayasa Mahkemesi kararları var, yani “Bu bir hak ihlalidir.” diyor. Nasıl böyle... Hem de şahsıma gönderilen... Daha önce 2 hükümlü, şahsıma mektup göndermiş, benzer gerekçelerle verilmemiş. Anayasa Mahkemesinin direkt şahsımıza yönelik bir kararı var, diyor ki: “Bu, hak ihlalidir, böyle bir şey yapamazsınız.” Ama bu uygulamalar devam ediyor. Yani, ne yazarsa yazsın bırakın buna ben karar vereyim; bu, propaganda mı değil mi, gerçek mi ben araştırayım; gerçekten hak ihlali var mı, bir eziyet var mı yok mu ben... Yani, burası araştıracak, değil mi? Sizinle paylaşacağım. Ama bunlar bana ulaşmadan ve cezaevi yetkilisi arkadaşların böyle bir hüküm kurarak tarafımıza ulaştırmaması hem Anayasa Mahkemesi kararına aykırı hem de -kibarca söyleyeceğim ama- hadsizlik olur ya, olmaz yani, ben kendime yakıştıramam, o görevde bir memur olsam da yakıştıramam. Derhâl bu uygulamaya son verilmeli. Tarafımıza hangi içerikte mektup ulaştırılırsa ulaştırılsın hiçbir engellemeye maruz bırakılmamalıdır çünkü yani alet olacaksam, olacağım varsa benim bir milletvekili olarak, olacağımı düşünüyorsanız mesela buna engel de olamazsınız ayrı bir mevzu ama olmayız. Aynı mektup, Sayın Başkanım, sizin şahsınıza gelmiş, ulaştırılmış ama bana ulaştırılmamış. Ve şahsa özel olduğu değerlendirilmiş. Aynı mektup size gelmiş, ulaştırmış, ulaştığı bilgisi var. Hani, parti de ayırmış arkadaşlar, sağ olsunlar. Ayıp ya! Olmaz yani, olmaz. Yakışmadı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Sehven olmuştur.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ben mektubu sizinle de paylaşırım.

Böyle şeyler olmasın arkadaşlar.

Teşekkür ederim.

Bir daha söz almayacağım.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Bir mektup gelmiş herhâlde Ali Haydar Bey, mektup gelmiş...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hayır. Şöyle söyleyeyim, mektup diyor ki: “Size gönderdiğim mektubu, şu kararı verdiler ve göndermediler.”

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Gönderilmiş herhâlde.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yani mektup içeriği yok. Göndermediğine dair mektup gelmiş. Uymaz, olmaz. Anayasa Mahkemesi kararı var bir de buna dönük.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Evet, teşekkür ediyorum.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sohbet hakkıyla ilgili de ekleyelim diyorum, o “10 kapı-10 kilit...”

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Tamam.

Oya Hanım, buyurun.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yaklaşık üç ay oldu; Diyarbakır Cezaevi, oradan Elâzığ, bir hafta sonra da Düzce'ye gitmiştik.

Ben raporu okudum, ayrıca kendi aldığım notlarım vardı. Kendi aldığım notlar ile raporun örtüştüğü çok nokta olduğu gibi sadece kendimde olan notlarım var.

Şimdi, bir kere, aklıma ilk gelen görüntü: Aile odası çok kötüydü. Daha sonra sizden bilgi geldi bu odanın düzeltileceğine dair.

5 yaşında bir kız çocuğunun beslenme konusunda çok sıkıntısı olduğu söylendi. Haftada 1 kutu süt veriliyormuş. O sıkıntılar inşallah giderilir.

Oradan gelen taleplerden -mesela ben üniversiteyi bitirdikten sonra, ilk yıllarımda kendi defterlerimi bile kullandım; açık bakardık notlarımıza mesleğimizi yaparken- şeye biraz takıldım: Ders kitaplarına “Görüldü.” mührünün basılması. Çünkü o kitapları belki çocukları okuyacak, görececek; belki söylemeyecek çocuklarına cezaevinde yattığını. Bu ders kitaplarına mühür basılması konusunu kaldırabilirsek çok iyi olur, bir öneri olarak söylüyorum.

Yine, kendi aldığım notlardan... Belki cezaevini, cezaevini komisyonunu ilgilendiren bir durum değildir ama Adalet Bakanımıza iletebiliriz: Hem PKK koğuşunda hem Hizbullah koğuşunda çok yaşlı mahkûmlar var. Mesela bir yerde 84 yaşında bir tutuklu var, yirmi beş yıldır davası sonuçlanmamış. Hizbullah koğuşunda da “Biz DGM mahkûmuyuz, yirmi sekiz yıldır içerideyiz.” diyen mahkûmlar var. Bunlar Adalet Bakanımızla görüşülebilir.

Kalabalık, kapasitenin üzerinde insan olması, sıcak su zaten bütün cezaevlerinin sorunları.

Bir de, memurlarımızın orada kendilerine güvenilmediğine dair notlar var. Memurların şeyine bir bakayım, onu rapordan okudum. Yani “Diyarbakırlı olmamız hasebiyle bize güvenilmiyor.” diye bir serzenişte bulundular. Bir görev veriyorsak kesinlikle onlara güvenmeliyiz.

Geri, kitap konuları, hepsi şeyde var.

Bir de bir not var. Orada bir kızımız var, çok ağladı, “Ben 16 yaşındayken PKK tarafından zorla alıkonuldum ve şimdi de ‘PKK’lı’ yaftası yapıştı, yargılanıyorum. Benim zorla alıkonulduğum neden göz önüne alınmıyor?” dedi. Onun ismi de bende var, sonra size verebilirim. Bunu da Adalet Bakanımızla paylaşırsak sevinirim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Evet, teşekkür ederim.

Şimdi, Meral Hanım’a söz vereceğim. Meral Hanım’a söz verdikten sonra, en azından raporun değerlendirme kısmını Taner arkadaşımızdan okumasını isteyeceğim; herkes bir duysun. Okuyan olmuştur.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Okuduk onu.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Okuduk Başkanım ya, hepimiz okuduk yani. Taner arkadaşımızı da yormayalım, diğer arkadaşlarımız da mutabıksa.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Tamam, olur.

Meral Hanım, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, ben de Diyarbakır Cezaevine gelmemiştim ama raporu okudum. Ayrıca, tabii ki sürekli bize gelen çok sayıda başvuru, mektup ve ailelerin talepleri olduğu için sıkıntıları yakından biliyoruz.

Ben de şu ana kadar yapılan değerlendirmelere genel olarak katılıyorum aslında. Rapor “Olumsuz.” diyebileceğimiz bir noktada değil ama daha eksik noktaların giderilmesi gerekiyor; sohbette hakki gibi, işte, kitaplar gibi, bütün yayınların verilmemesi gibi. Hasta mahpusların gerçekten sevk talepleri ve bunlara kısa sürede, gerekli yanıt verilmesi noktalarını da Ebrü Vekilimizin zaten kendisi ifade edecek. (Gürültüler)

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Evet, bir dakika arkadaşlar...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Galiba herkes sohbet etmek istiyor, böyle bir gözlemim var masada; burada oturunca daha rahat görüyorum.

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) - Sohbet hakkını konuşuyorduk.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sohbet hakkını savunuyorum ama cezaevleri için savunuyorum. Özur dilerim gerçekten, bir anda herkes sohbete başladı ve ben kendimi şey buldum.

Yani, Diyarbakır Cezaeviyle ilgili söylemek istediklerimi söyledim esasında; olumsuz bir noktada değiliz, rapor en azından ayrıntılı, orada görülen noktaları tespit etmiş ama eksiklikler var. Cezaevine bizzat giden Ebrû Vekilimiz bunu açıklayacak, muhalefete dair de kendisi görüş bildirecek. Önemli olan, bu tespitlerin ve önerilerin bundan sonrası için yaşama geçmesi ve Cezaevi Alt Komisyonunun bunların takipçisi olması; yani, asıl, hayati bölüm bu. Ben İnsan Hakları Komisyonu üyelerinin bu konudaki hassasiyetinin yüksek olması gerektiğine ve yüksek olduğuna inanıyorum, inanmak istiyorum açıkçası bundan sonrası için de.

Şimdi, benim söz almamım sebebi sadece Diyarbakır ve Elâzığ Cezaevleri değil; açıkçası İnsan Hakları Komisyonu üyesi olmamız hasebiyle herhâlde çalışmalarımın -ben kendi adıma söyleyeyim- yüzde 50'sini cezaevleri oluşturuyor. Her gün şu şekilde 5-10 tane mektup alıyorum böyle ve bunları okumak zorundayım etik olarak da; hani, ne yazıyorlar, ne istiyorlar çünkü neticede dört duvar arasında ve basından izliyor, “İnsan Hakları Komisyonu üyesi; ben buna derdimi anlatayım, çözüm arayayım.” diyor. Ben sınıflandırdım bu mektupların genel taleplerini. Ve İnsan Hakları Komisyonuna yaptığımız başvuruların önemli bir bölümünün yine cezaevleriyle ilgili olduğunu burada ilgili arkadaşlar, genel müdür yardımcıları ve bürokratlar olduğu için aslında bizzat ifade ediyorum.

Şimdi, nedir arkadaşlar? Birincisi; yeni bir gündem var, oradan başlayayım: Suriyeliler var hapishanelerde, biliyorsunuz. Ben önerge de verdim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Şöyle yapalım mı: Usul bakımından...

Pardon, siz hukukçusunuz, şimdi bir araya girdim kusura bakmayın, sözünüzü kestim.

Değerli arkadaşlar, şimdi, gündemimiz Diyarbakır raporu. Tabii ki İnsan Hakları Komisyonu üyesi olarak diğer sorunlara da duyarlıyız sonuna kadar, ben bunu da ifade ettim. Sizden ricam: Zaten siz Alt Komisyonumuzda da olmadığınız için ben nezaketen ve usulen bir hanımefendiye söz vermemek gibi bir kabalıkta bulunamazdım. Cezaevi raporuyla ilgili, Meral Hanım, rica ediyorum ve onu istirham ediyorum. Yani, sizin hassasiyetinize ve bir İnsan Hakları...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - İnsan Hakları Komisyonunda konuşabiliriz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Evet, İnsan Hakları Komisyonunda... Hani, şöyle: Burada şimdi, işte, Sezgin Bey var, Sayın Tanal var; bizim Alt Komisyonumuzda değil. Ben herkese söz hakkı... Usulen, nezaketen de, raporla ilgili konuşulmasını hususen rica ediyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ricanızı anladım ama bunu kabul etmem mümkün değil. Neden? Çünkü biz İnsan Hakları Komisyonu üyesiyiz, şu anda 3 kişi varız -siz de söylediniz- Cezaevi Alt Komisyonunda olmayan ama İnsan Hakları Komisyonu üyesiyiz. Ben en son -başka çarem olmadı- dün İnsan Hakları Komisyonuna toplantı çağrısı yaptım, defaaten yaptım çünkü İnsan Hakları Komisyonu toplanmıyor ve cezaevleriyle ilgili sorunlarımızı konuşacağımız Alt Komisyon da burası ve burada ilgili arkadaşlar var Sayın Başkan, o nedenle ifade ediyorum. Tabii ki saatlerce konuşmayı düşünmüyorum, sadece başlıklar olarak söyleyeceğim.

Suriyelilere ilişkin, aileleriyle görüşememe durumu var; bugün aldığım 5 mektuptan 4'ü onunla ilgili. Yıllardır aileleriyle görüşemiyorlar, buna ilişkin önerge ve talepte de bulundum. İlgili arkadaşların dikkatine sunmak istiyorum; yani, görüş hakları ellerinden alınıyor.

Yayınlarla ilgili sıkıntılar hemen hemen bütün hapisanelerde var. Muhalif yayınlar, kitaplar verilmiyor. Yeni Yaşam gazetesi, Evrensel ve benzeri birçok gazete her gün talep ediliyor; bunu da not almanızı rica edeceğim.

Diğer bir mesele, hasta mahpuslara ilişkin; biliyorsunuz, en son, Madımak hükümlüsünün tahliye edilmesiyle beraber yine temel gündemlerden biri. Elimde liste var; 457 ağır mahpus var, bini aşkın hasta tutuklu ve hükümlü var ve her hafta neredeyse bir hastanın cenazesi hapishaneden çıkıyor. Benim vekili olduğum ilde Nebi İlhan yaşamını kayıp etti, Siirt Cezaevinde. Onun taziyesine gittim ve ne göreyim? Elleri kelepçeli olarak yoğun bakımda vefat etmiş ve Adli Tıp, bütün başvurularına rağmen “Cezaevinde kalamaz.” raporu vermemiş. Yani ortada Adli Tıbbın da çok ciddi bir sorumluluğu var ve özellikle hasta mahpuslara ilişkin yapılan ayrımcılıklar, sevkler, tedavilerin engellenmesi kabul edilemez boyutlarda seyrediyor. Bunun da Cezaevi Alt Komisyon üyelerinin ve tabii ki İnsan Hakları Komisyonunun temel gündemi olması gerektiğini düşünüyorum.

Yayınlar, hasta mahpuslar, Suriyeliler ve ayrıca, ağır hasta olmasa da cezaevlerinde yaşanan en önemli sıkıntı -ben de Bakırköy ve Silivri’ye gittim, Genel Müdürlerimiz de oradaydı- “Sevk yapılmıyor. Biz sevk talebinde bulunuyoruz, aylar sonra sevk ediliyoruz. Dış hekimine gidemiyoruz, gittiğimizde sağlıklı bir tedavi yapılmıyor, kelepçeli muayene yapıyor.” diyorlar. Dikkat ederseniz hiçbir cezaevi adı vermiyorum. Bu, genel olarak gelen sıkıntılar olduğu için İnsan Hakları Komisyonuna da sıklıkla bu konularda başvuru yapıyoruz.

Cezaevi listeleri de var. Hangi cezaevlerinde neler yaşanıyor? Bunları genellikle sunuyoruz ama maalesef olumlu yanıtları çok az alabiliyoruz.

Diğer çok önemli bir mesele -bunu Sayın Komisyon Başkanımız söyledi, katılıyorum, bence Adalet Bakanıyla görüşmeliyiz- çok önemli bir mevzu: İkametgâhlarından binlerce, 2 bin kilometre ötede hapishanelere sevk edilme meselesi artık kronik bir mesele. Yani sadece HDP’li belediye başkanları, milletvekilleri, aydın, yazar ve basın üyeleri için değil, genel olarak böyle bir problem var. Tabii ki bizim arkadaşlarımız da aynı olumsuzluktan çok yakından etkileniyor. Bu nedir yani? Şimdi, gerçekten bilinmeyen bir isim vereyim Nebi İlhan dedim, başka bir isim Fatma Özbay. İki kardeşi bir araya getirmek için aylarca uğraştım. İkametgâhlarının çok uzağında, Erzurum’da ve Şakran’dalar. Bilinenleri zaten her gün söylüyoruz. Bence, Sayın Adalet Bakanıyla bu konuyu... Çok önemli bir mesele bu çünkü. Trafik kazaları oluyor. Yani Selahattin Demirtaş’ın -önceki Eş Genel Başkanımız tanındığı için kamuoyuna yansıdı- bütün ailesi trafik kazası geçirdi ve hâlâ annesi tedavi görüyor.

Bunun gibi bütün herkesin can güvenliği tehlikede ziyaretlere giderken ve bu konuda, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bilir, çok sık nakil başvurusunda bulunuyorum. Bugün ilk defa bir yanıt aldım. Sayın Genel Müdürün dikkatine sunmak istiyorum. 2 cevap aldım, 30 Ocak tarihli. İlk kez böyle bir yanıt veriliyor; diyor ki: “167 no.lu genelge gereğince siz değil de hükümlüler, mahpuslar başvursun. Önce paralarını da ödesinler, koşullarına bakalım.” Genelge yanımda, genelgeyi dikkatle inceledim. Doğru, bu koşullar bazıları için söyleniyor ama şu ana kadar en azından binde bir de olsa bu nakilleri iletişikle, taleplerle sağlayabiliyorduk. Bununla ilgili yeni bir tutum ve karar mı var? Bunu öğrenmek isteriz. Çünkü bizim yapmış olduğumuz nakil başvuruları son noktada tarafımıza intikal ediyor yani böyle baştan gelmiyor. Bütün girişimlerde bulunuyorlar, yanıt alamıyorlar. Yani ben bu Komisyonunda yine söylemiştim, on yıllarca çocuğunu görmeyen anneler var, on yıllarca. Mesela Murat Çetinkaya için başvurdum, kendisi Karadeniz’de bir cezaevinde -galiba Rize’ydi- annesi Dersim’de oturuyor. Annesi asgari beş yıldır çocuğunu görmemiş ve sadece annesi yaşıyor. Çocuğunu görmek istiyor ya, bundan daha doğal bir şey olamaz. Ben arattım, danışmanım aradı, “Efendim, disiplin cezası var o yüzden nakledemiyoruz.” diyor. Yani bazı teknik gerekçeleri -disiplin cezalarının ne kadar sağlıklı

verildiğini tartışmayacağım çünkü çok sudan gerekçelerle veriliyor- bunları esnetebiliriz çünkü burada insani bir yaklaşım gerekiyor, vicdani bir yaklaşım gerekiyor ve nakil taleplerine Genel Müdürlüğün ve Bakanlığın gerçekten daha hassas yaklaşması gerektiğine inanıyorum.

Son olarak şunu söyleyeceğim: Elâzığ Cezaevine de gidildi. Biliyorum rapor daha gelmedi. Ama dün bir ailenin aradığını söylüyorum, yakınları aradı, Genel Kurulda da ifade ettim. Şu anda -yani herhâlde Komisyonumuz tespit etmiştir ama- sıkıntılar başlıca şunlar, çok akut şeyler: Sayım sırasında ayağa kalkılmadığı gerekçesiyle mahpuslar -bir aile beni aradı- “15 kişilik gruplar odalara giriyor ve bizi dövüyorlar, darp ediyorlar.” diyordu. İşkence demiyorum, bakın, dikkat edin, işkence...

EROL KAVUNCU (Çorum) – Böyle bir şikâyet gelmedi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bana geldi Sayın Vekilim.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Biz beraber gittik.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yeni bir telefon bu, dün geldi. O yüzden söylüyorum. Bu nedir? Bunun gerçekten araştırılmasını istiyorum.

Kitaplar... “Sadece eğitim kitapları verilebilir.” demişler. Artık normal kitap verilmiyor diye şikâyetlerini ilettiler.

6 hükümlü yanlarında güvenlik durmadan görüşme yapamazsınız diye... Avukatlarla da görüştüm, avukatlarıyla. Mesela bir avukat gidiyor, yanında bir güvenlik görevlisi duruyor. “Buna ilişkin cezaevi idaresinin böyle bir kararı var.” demişler. Bunu sorabiliriz. O 6 hükümlü kimdir? Ben de size iletebilirim. Ama avukat görüşünde bile yanında güvenlik bulunması, ceza mevzuatına, infaz sistemine tamamen aykırı.

Kantin isteklerinin –bilmiyorum, rapor gelince öğreneceğiz- karşılanmadığına dair... Bağırsak sorunu yaşıyormuş. Kuru kayısı bir ay sonra gelmiş. Yani somut bir şey.

Bir de deprem olduğu için Elâzığ’ı özel anlattım, diğer cezaevlerine girmedim. Çatlak oluşan odalarda kalanlar varmış ve başka bir odaya nakil istemişler, bunlar reddedilmiş. Örneğin bir mahpus, bir yıl eşiyle görüşme yasağı almış ya disiplin cezası olarak. Yani böyle bir kararı gerçekten Komisyonun takdirine sunuyorum.

Hastane sevklerini genel olarak söylemiştim.

Sosyal aktiviteler de on saatten yüz yirmi dakikaya indirilmiş. Bu, Elâzığ’a ilişkin dün bana iletilen yeni bir bilgi.

Genel olarak söylediğim başlıklarda ve atlamış olduğum başlıklarda gerçekten Cezaevi Komisyonunun çok ivedilikle çalışma yapması, Genel Müdürlük yetkililerinin de bu konulara dair insani ve mevzuatı iyileştirmeler çerçevesinde yani hepimiz birlikte bir ortak çaba içine girelim diyorum ve Cezaevi Komisyonunun hiç ara vermeden cezaevi ziyaretlerine devam etmesi gerektiğini de ifade ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Ben teşekkür ederim.

Şunu rica ediyorum: Önümüzdeki hafta Elâzığ Raporu’nu da değerlendirelim.

Önümüzdeki hafta için bugünden ben Sayın Bakanımızdan Komisyonumuz adına bir randevu talep edeceğim.

3’üncü ricam da şu: Kesinlikle Meral Hanım’a müdahil olmadım ama bundan sonra söz alacak arkadaşların Elâzığ’la ilgili, Elâzığ meselesinde yani çok acil, çok ivedi bir mesele varsa hani konuşabiliriz ama onun dışında bizim Diyarbakır Raporu’na dair...

Bakın, herkes “Burada her şey yazılmış.” diyor, tekrar, sonra tekrarlara düşüyor. Diğer herkes biraz konuşsun. Biz İnsan Hakları üyesiyiz. Hepimiz birbirimizin hakkına hürmet edelim.

Mahmut Bey uzun zamandır söz istiyordu.

Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Cezaevleri dışında tek cümle kurmadım Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Teşekkür ederim Meral Hanım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Değerli Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlar, Değerli Adalet Bakanlığı temsilcileri, basın mensupları; hepinizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Raporda emeği geçen arkadaşlara teşekkür ederim. 16 tane tavsiye ve öneride bulunmuşlar, 16 tane. Ben 4’üncü dönemdir milletvekiliyim, hep aynı komisyonda görev aldım. Bu kadar uzun, tavsiye şeklinde tespitler yapılmış değil.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Çok iyi çalışılmış değil mi?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, çok iyi çalışılmış ve burada parti farkı gözetmeksizin, insan haklarının parti üstünde bir unsur, olgu olduğu burada, pratikte de anlaşılmış durumda.

Şimdi, burada, benim, Sayın Başkanlıktan -ve o dönem yine arkadaşlarımız da görevliydi- Ya Allah rızası için... Bu cezaevlerinde bulunan kitap listeleri ayrıntılı bana gelmedi.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) - Gelmedi mi?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Gelmedi arkadaşlar. Olmaz Başkan artık.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – İsyan etmekte haklısın.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Usul bakımından Mahmut Ağabey bu konuyu geç.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, geçtim, bu cümleyi geçtim usul bakımından.

Gelmiş olsaydı, Diyarbakır’da bu kitap sorunu halledilmiş olacaktı. Yani onun için, bağlantı bu anlamda var; bu önemli.

Şimdi, 16 tane öneri ve tavsiyenin bulunması, o zaman hemen şu soru gündeme geliyor: Bakalım bu önerilerimize diğer cezaevlerinde de bulunmuş isek, mütemadiyen aynı şekilde bu sorunlar varsa, demek ki bu -kasıtlı veya bilinçli olduğunu söylemek istemiyorum ama- yerine gelmiyor ise artık bence, bizim -kamu görevlisiniz, bir kamu görevi ifa ediyoruz- Türk Ceza Kanunu’nun 278’inci maddesine göre suç duyurusunda bulunmamız lazım. Yani “Ne olacak ya? Nasıl olsa bu İnsan Hakları İnceleme Komisyonu geliyor, tavsiye kararlarını alıyor, âdeta artçı depremler gibi biz bunların gazını alıyoruz, enerjisini alıyoruz. E, ne olacak? Biz bildiğimizi yapalım.”

Anayasa’mızın 2’nci maddesi “Türkiye Cumhuriyeti Devleti bir hukuk devleti.”, suçta ve cezada “eşitlik ilkesi” var. Hiç kimsenin kayırmacılık yapma gibi ne bir hakkı var ne lüksü var. Birileri suç işliyorsa, efendim, onu görmezlikten gelmek kayırmacılığa girer Sayın Başkanım, bu bir imtiyaza girer. Bu imtiyazdan hiç kimsenin yararlanma hakkı yoktur bence.

Hadi diyebilirsiniz ki: “Ya Mahmut Tanal, biz bu sefer yapmayalım da bakalım.” Bu diğerlerine de aynı tavsiye mahiyetinde kararlar olacaksa biz ilgili ve yetkililer hakkında suç duyurusunda bulunalım ki hiç olmazsa bu tür olaylarla sürekli uğraşmayalım. Ben ilk milletvekili olduğum zaman aynı sorunla uğraşıyordum, bu 4’üncü dönemde yine aynı sorunla karşı karşıyayım. Ne bitmez bir olaymış bu?

Bitmesi lazım bunun. Yani çember gibi yine dönüyoruz, etrafında dönüyoruz. Efendim, nerede su kısıntısı var, nerede kitap verilmiyor, nerede fiyatlar pahalı, nerede kötü muamele var... Aynı şey. Onun için, benim sizden istirhamım: Artık suç duyurusunda bulunmak lazım.

İki: Arkadaşlar, Diyarbakır'a tayin olacaksak, bence, yapmak lazım bunu. Devlet kin gütmmez, devlet intikam alma peşinde olmaz. Devletin tek bir görevi var: "Suç işlemişse, ben bu kişileri ıslah ederim." Devletin amacı bu. Devletin "Efendim, parası yok da parayı yatırmadığı için gönderemiyoruz." demesi, olmaz bu. Sosyal hukuk devleti... Yani, eğer bu şekilde bu parayı...

Ben size şunu söyleyeyim: Ben size serzenişte de bulundum Başkanım. Ya Allah rızası için bir de yurt dışındaki cezaevlerine gidelim, bir ziyaret edelim. Yurt dışındaki cezaevlerinde böyle ekmek parasını istemek, su parasını, elektrik parasını vermediği için birine "Ben naklini yapmıyorum." demek, insan hakkı ihlali ya, bu olmaz ya. Türkiye'de bu 2020 yılında para yüzünden eğer biz kişiyi ailesine yaklaştıramıyorsa hakikaten çok kötü durumdayız.

Hatta "kitap" diyorsunuz. Kitap okumak isteyenin önüne kitap verin ya. Kitabı ne kadar verirsek insanları biz o kadar -gerçekten- topluma kazandırmış oluruz. Roma'da -hatta o kanun teklifini de verdim- kişi cezaevine düştüğü zaman onun eğitim seviyesiyle, mesleki bilgisiyle, donanımıyla alakalı olarak, Sayın Başkanım, hemen kapıda 2 tane kitabı koyuyorlar; diyor ki: "Kişi cezaevine düşmüşse en azından biz bunu ıslah edelim. Şu anda bir şaşkınlık yaşıyor, en azından bu kitabı okusun."

E, biz ne yapıyoruz? Bir, yasaklanmayan kitap varsa; iki, mahkeme kararıyla toplanmamış kitap varsa, bırakalım verelim. Kitapları esrar, eroin hâline getirmeyelim; okusun ya. Bu toplum zaten okumadığı için biz bu durumdayız. Okuma oranımız çok düşük.

Onun için, ben, yine, kitaplarımı istiyorum Sayın Başkanım; listeyi istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Biz teşekkür ederiz Mahmut Bey, sağ olun.

Ebrü Hanım, buyurun.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ben de gerçekten raporu yazan arkadaşların emeğine sağlık diyorum. İyi bir rapor olmuş ama o kadar çok fazla hak ihlali vardı ki illa ki her rapor eksik. Umarım daha iyi raporlar yazarız, sorunların yaşanmadığı raporlar da yazarız.

Ben bir iki şey söyleyeyim: Bir, -Bakanlık yetkilileri buradayken söyleyeyim- hem Elâzığ'da hem Diyarbakır'da çok dikkatimi çeken bir şey vardı. Kadın cezaevleri gerçekten çok özel bir sorun alanı, en yoğun şikâyetlerin geldiği, en çok mağduriyetlerin yaşandığı yerlerden biriydi. Burada da aslında Diyarbakır'da da bu çok bariz göründü. Özellikle mahrem alanlarda, içeride ve dışarıda kameranın olması. Raporda da var, burada tekrardan sözlü ifade etmek istedim çünkü çok önemli bir ayrıntı. Mesela kadınlar "Biz tuvaletteyiz, bir on dakika geciktiğimizde 'Nerede kaldınız? Bir şey mi oldu?' diye gelip kapıyı çalma noktaları." Yani bu kadar dikkatli incelenen bir şey var. Direkt banyo ve tuvalet kapısını görecektir şekildeydi. Bunun düzeltilmesi önemli.

Ya kitap listesi, hastane, kantin fiyat listesi her yerde sorun. Yalnız Başkanım, ben hatırlıyorum, biz bütün cezaevlerinden çıkışta aslında kantin fiyat listelerini aldık. Keşke uzman arkadaşlar bir karşılaştırma yapsaydı, bizde somut veriler olsaydı; dışarının ve içerinin fiyatlarını, ortalama bir şeyi bilebilseydik aradaki uçurumu görmek açısından. Çünkü bütün cezaevlerinden bunu topladık. Bu açıdan iyi olurdu.

Ben kitaplar konusunda daha anlaşılması açısından örnek vermek istiyorum. Mesela Diyarbakır Cezaevinde kadınlar dediler ki: "Adalet Bakanlığının listesinde olmasına rağmen Elif Şafak'ın 'Mahrem' kitabı önce verildi, bir hafta sonra geri gelinip bizden alındı." Mesela biz özellikle sorduk, şunu ifade

ettirler: “İçerisinde ‘Kürt’ ifadesinin geçtiği kitapları alamıyoruz.” dediler. Hatta özel sorulardan bir de şu vardı: Yılmaz Odabaşı’nın kitabını alıyor musunuz diye sorduk, “Yok.” dediler. Gültan Kışanak’ın cezaevinden yazdığı “Siyasetin Mor Rengi” kitabı mesela verilmemişti. Bu ilginç yani bir cezaevinde yazılan kitabın başka bir cezaevinde verilmiyor olması başka bir dikkat çekici, nokta.

Anneleriyle beraber kalan çocuklar vardı, oyuncak, boya kalemi ve işe bedeli, yatak temel sorunlar arasındaydı. Ben her iki cezaevinde de kadınlarla ilgili -özellikle bizim raporda “Adaba uygun giyinin.” diye geçmiş ama buna dair bir çözüm önerimiz yok- mesela askılı tişört verilmemesi, tayt verilmemesi ve bunun özellikle genel ahlak kurallarıyla izah edilmesi benim dikkatimi çekti. Sonuçta içerideler, büyük bir çoğunluğu yetişkin, nasıl giyineceğini ve nasıl davranacağını bilebilecek durumdalar. Bu konudaki uygulamanın daha orta vadede tehlikeleri içerisinde barındırdığını düşünüyorum, o yüzden buna yönelik çözüm önerilerinin olması gerektiğini düşünüyorum.

Yine özellikle şunu ifade ettirler: Özellikle kışlık kıyafetler bütün cezaevlerinde ortak sorundu. Kışlık kıyafetler yani bu “panduf” denilen ayakkabılar ya da içlikler vesaireler sorun olarak var. Hani “Bunu alamıyoruz, özellikle bu sıcak tutan terlik türü şeyleri alamıyoruz.” demişlerdi ve “Kış olduğu için kıyafetler geç dönüşüyor, kotadan kaynaklı sıkıntı yaşıyoruz.” demişlerdi yani kıyafet kotaları temel şeylerden biriydi.

Yine raporda, buzdolabı ve televizyondan bahsetmişlerdi koğuştta ama mesela adli koğuştlarda özellikle ifade etmişlerdi, “Bize birer sandalye veriliyor ve sandalye kırıldığında kırılan sandalye bedeli olarak 50 TL alınıyor. Bir de ayrıca yeni sandalye verilmiyor. Biz ekstradan 35 TL’ye kantinden ayrıca sandalye almak durumunda kalıyoruz.” demişlerdi. Yani hem verilenin yerine parasını alıp daha düşük fiyata kantinden aldırarak biraz garip geldi.

Diyarbakır Cezaevinde özellikle yemeklerin hijyeni konusunda çok ciddi sorun yaşanmıştı. Hatta “Bir koğuştta çıkan camdan kaynaklı damak yarılması olayı olmuş.” dediler. Başka türlü şeyler de var ama onların ne olduğunu tam bilemediğimiz için, özellikle yiyecek olmayan şeyler yani hani “İtham etmek istemiyoruz.” dediler ama cam ve damak yarığı kesin olanlardan biriydi.

Mesela, gazeteci Kibriye Evren’in olduğu odaya gitmiştik, çok açık ifade etmişti: “Ben gazeteciyim, bana posta yoluyla gelen röportajlar verilmiyor, röportaj soruları komisyon tarafından verilmiyor.” Şimdi bir gazeteciye röportaj sorularını vermemek biraz garip, abes bir durum. Yine “Kitap yazıyorum, kitap çalışmam var; kantine gelen defterler küçük, ihtiyacımı karşılamıyor; ailemin gönderdiklerini alamıyorum.” demişti.

Şimdi bir taraftan eğitimsizlikten, toplumun eğitim şeyinden bahsederken öbür taraftan kitap yazmaya çalışanı ya da okumaya çalışanı engellemeye çalışmak biraz çelişkili bir durum.

Raporda ifade edilmiş, ayrıca söylemeye gerek yok. Semire Direkçi’nin yaşadığı sağlık sorunları vardı özellikle buna dair torba, eldiven, maske ihtiyaçlarının karşılanmaması; arkadaşları tarafından para toplanarak karşılanması. Yani sonuçta Adalet Bakanlığı bunu karşılayabilecek durumda diye düşünüyorum.

Ben kitaplara taktım, kitaplarla ilgili mesela Alaeddin Şenel’in kitabı Diyarbakır D Tipi Cezaevine alınmamış; işte, Michel Foucault’un kitabı Diyarbakır D Tipi Cezaevine alınmamış. Hani bunları somut şeyler olarak söylüyorum. Piyasada herkesin çok rahat bulduğu, hepimizin çok rahat ulaşabildiği kitaplar ama alınmıyor. Özellikle son dönemlerde basına da yansıdı, Gültan Kışanak da bunun üzerine bir yazı da yazdı, Kandıra’da da böyle akıllara ziyan bir kitap vermeme hali var. Hani kitaplarla alıp veremediğimiz ne, anlamıyorum gerçekten. Ben biraz genel hatlarıyla bunu söyleyeceğim.

Şunu da ifade etmek istiyorum: Mesela, biz Diyarbakır D Tipine gittiğimizde Zeki Bektaş koğuştta hasta yatıyordu ve bizim yani Komisyonumuzun girişimleri sonucunda bir hafta içerisinde tahliye edildi. Bu önemliydi. Bu, aslında bence şunu da gösteriyor: Bizim ne kadar sık ziyaret yapmamız

gerektiğini, olayları yerinde tespit etmemiz ve sorunlara müdahil olmamız gerektiğini gösteriyor. Ben, bu açıdan Komisyonun o girişimini çok anlamlı ve önemli buluyorum. O yüzden ziyaretleri bundan sonra da yaparsak sevinirim. Yani daha da sıklaştırmak gerektiğini düşünüyorum.

Elâzığ Cezaevine dair çok fazla notum var. Ziyaret sonrası yansıyan çok fazla hak ihlâli var ama bir şey söylemek istiyorum. Bu ikidir oluyor; biz Sincan Cezaevinde de benzer sorunu yaşadık, Elâzığ Cezaevinde de benzer sorunu yaşamışız. Hatırlarsanız Mülkiye Birtane'nin olduğu odaya gittik ve sonra Mülkiye Hanım bizden bir ay sonra, zaten kısa bir süre sonra, tahliye oldu. Aynı odada Nusaybin Belediye Başkanımız da vardı, o da kısa bir süre sonra tahliye oldu. Bana söyledikleri şey şuydu: “O gün siz çıktıktan sonra, muhtemelen siz daha cezaevindeyken, cezaevi yetkilileri koğuşa girdiler, akıl almaz bir şekilde çok detaylı, her şeyi âdeta dağıtır şekilde bir arama yaptılar.” Buna benzer bir şeyi biz Sincan Cezaevinde İdris Bey'in odasından çıktıktan sonra da yapmışlar. Böyle bir şey varsa... Bunlar yansıdığı için söylüyorum.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hangi cezaevi, Elâzığ mı?

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Elazığ Cezaevinde olmuştu, burada Sincan'da da benzer bir sorunu yaşamıştık. Bizden sonra idare araya giriyor. Bu aslında cezaevi mektubunun bize ulaştırılmamasının başka bir hâli gibime geliyor. Bu konuda, oradaki personel Komisyondan daha yetkili değiller. Bunun denetiminin yapılması gerektiğini düşünüyorum. Dedğim gibi, Elâzığ Cezaevine dair sonrasına da yansıyan şikayetleri ben rapora bırakacağım. Muhalefet şerhi yazacağım tekrardan, bunun için süre istiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Evet, teşekkür ederim.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Bir şey soracağım Bakanlık yetkilileri buradayken, Komisyona da başvuruyu vermiştim: Ereğli Cezaevinde Hasan Muhammed İbiş ve İbrahim Sütçü -bu konuda Komisyona başvurum var zaten- tekli kalıyor orada. Sanırım benzeyen suç tipinden arkadaşları da var. Onların yanına alınması sağlanırsa iyi olur. Detaylar Komisyonda olduğu için, şu an zamandan tasarruf etmek adına söylemiyorum ama sağlık problemleri var. Biri Suriyeli.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi, yine uyarımı tekrarlayayım: Rica ediyorum, Diyarbakır Cezaeviyle ilgili... Genel konuları zaten konuşacağız arkadaşlar, konuşuruz. Bakın, önümüzdeki hafta tekrar toplanacağız, 14.00'te Genel Kurul açılacak, arkadaşlarımızın toplantıları var; rica ediyorum.

Buyurun Sezgin Bey.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sizi mahcup edeceğim Sayın Başkan.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Estağfurullah. Siz benim büyüğümünüz.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Hadi ya.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bizim hukukumuz çok eski yani.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – “Büyüğümünüz” derken yaş olarak mı?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Yaş olarak, evet.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Hadi ya, siz daha genç duruyorsunuz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Evet, buyurun efendim.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, ben de teşekkür etmek için söz aldım. Öncelikle teşekkür ediyorum hem ziyarete katılanlara hem de raporu hazırlayan arkadaşlarımıza.

Sadece şunu söyleyeceğim: Yani, demokratik hukuk devletlerinde insan haklarının ölçüldüğü yerin başında cezaevleri gelir. Dolayısıyla cezaevlerindeki insan hakları durumu, o devletin insan haklarına ne kadar saygılı olduğunu gösterir. O nedenle bu Komisyonumuzun yaptığı çalışmalar çok önemli, Türkiye bakımından çok önemli.

İkinci olarak da Diyarbakır Cezaeviyle ilgili bir şey söylemek istiyorum: Raporu okudum, teşekkür ediyorum tekrar. Diyarbakır Cezaevi, tarihi olan bir cezaevi, geleneği olan bir cezaevi. Dolayısıyla bu cezaevinde genellikle de çok tecrübeli müdürler ve tecrübeli personel kalır, genellikle buna özen gösterilir. Tutuklu ve hükümlülerde -çok uzun zamandır yatan tutuklu ve hükümlüler de var- dolayısıyla kendiliğinden gelişen idareyle bir diyalog da var diğer yeni cezaevlerinden farklı olarak. Diyarbakır Cezaevinde bile bu kadar çok sorun alanı tespit edilebilmişse diğer cezaevleri bakımından da bir ölçü olabilir bu aynı zamanda. Yani bu rapor, bu bakımdan da çok kıymetli. Diğer cezaevlerindeki uygulamaların da bir ölçüsünü, en azından bir asgari ölçüsünü bize veriyor bu rapor. Bu tespitlerin rapora geçmiş olması bile çok değerli. Tabii, önemli olan -arkadaşlarımız da söylediler- bu tespitlerden sonra iyileştirmelerin veya insan haklarına saygılı bir ortamın nasıl yapılacağı konusu. Bu konuda da işte Komisyonumuz, Bakanlık herhâlde daha etkin çalışacaktır.

Yalnız konu dışında şunu söyleyeyim tek bir cümle olarak. Bakanlık yetkilileri de burada: 17 Eylül 2019 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Türkiye'yle ilgili bir ihlal tespiti yaptı ve Gaziantep Cezaevinde kalan hükümlülerin, Diyarbakır Cezaevine ve Diyarbakır Adliyesine götüş gelişlerini veya yakınlarının orada kalmasını özel yaşama ve aile yaşamına müdahale olarak gördü ve bu öncü bir karardı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinden. Yani Hükümet, tutuklu ve hükümlülerin yargılandıkları mahalden veya yakınlarının bulunduğu mahalden çok uzak cezaevlerine gönderilmesini bir politik tutum olarak uyguluyor. Bu politik tutum, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararıyla da anlaşılacağı üzere çok ağır bir ihlal. Dolayısıyla başka ihlal kararlarının gelmemesi veya Anayasa Mahkemesinden ihlal tespitlerinin gelmemesi bakımından da bu konuda genel bir düzenlemenin, genel bir iyileştirmenin acil yapılması lazım.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Ben teşekkür ederim Sezgin Bey.

Şimdi Ömer Faruk Bey'esöz vereceğim. En son da Erol Başkanımıza söz vereceğim, yine İbrahim ağabey istiyor ondan sonra ona da isterse veririm ve sonra toplantıyı...

Buyurun, Ömer Faruk Bey.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim.

Raporu inceledim. Ben de Diyarbakır ziyaretinde vardım, ayrıntılı bir şekilde gezdik. O ziyaretimizde diğer önceki cezaevi ziyaretlerinden sanki biraz daha farklı olarak daha iyi bir gezi yapıldı, hemen her farklı koşul gezildi, örnekler alındı. Bu iyi bir gelişme. Onun dışında raporu da inceledim. Şu ana kadar, yani 27'nci Dönemdeki cezaevi raporları içinde sanırım en iyisi. Umarım, bundan sonra raporlar daha da iyileşir ama yine de eleştirilerim var. Raportör arkadaşların eline sağlık, teşekkür ederim ama uyarılarımızın da dikkate alınmasını isterim.

Şimdi, en başta şunu söylemek lazım. Ben tutanaklara, daha önceki İnsan Hakları İnceleme Komisyon tutanaklarına baktım. Sanırım Sezgin Bey de hatırlar böyle bir tartışmayı. O, bizden önceki vekillerimizden. Adıyaman Cezaeviyle ilgili dört yıl önce -hatta muhalefet vekili değil, AK PARTİ'li- Mehmet Metiner "Bu cezaevi kapatılmalı." diye Komisyonunda bayağı ısrar etmiş dört yıl önce. İşte oraya gidilmiş, rapor tutulmuş falan ve kapatılmamış. Ardından deprem kapattı cezaevini, mahpuslar sağa sola dağıtıldı.

Şimdi, uyarılar bundan dolayı önemli. Uyarılar dikkate alınmıyor, demek ki dört yıl sonra depremlerle biz gerekeni yapıyoruz. Bu raporlar da ne derece denetlenecek? Uyarılar ne derece idareciler tarafından, Genel Müdürlük tarafından dikkatli gözden geçirilip giderilecek? Bunlar önemli. Yoksa biz konuşuruz, raporlar çıkar, yerine getirilmez, hiçbir anlamı olmaz. Bunun takibini Komisyonun yapması lazım; belki birkaç ay sonra gidip tekrar ne oldu, ne bitti bakmamız lazım. Ben bunu öneriyorum şahsen Komisyon Başkanlığına.

Yine, üç ay geçti aradan. Hani ben dikkatli bir şekilde gezip notları almıştım. Ben bile az çok bazı yerleri unuttum, tekrar gözden geçirmek zorunda kaldım. Doksan gün geçtikten sonra bu raporu tetkik ediyoruz, bu önemli bir uzama açıkçası. Neden? Çünkü, Ebrü Hanım da bahsetti, mesela Elâzığ Cezaevi raporunu hâlâ görüşemedik ama eski Vekilimiz Mülkiye Birtane'nin avukatı beni ısrarla defalarca aradı. “Elâzığ Cezaevi Raporu niye çıkmadı? Çünkü 2 adet kanser hastalığı olan müvekkilim hakkındaki savunmama bu Elâzığ Raporunu ekleyeceğim, tahliye olması lazım.” diye defalarca beni aradı ama maalesef rapor çıkmadı dedim. Allah'tan Mülkiye Hanım tahliye oldu ama bu da işte bakın, insani açıdan -biz gördük orada Mülkiye Hanım'ın durumu hiç iyi değildi, çok kötüydü, üzücüydü- önemli bir gecikme.

Yine, kadın bölümünde -arkadaşlarımız da hatırlarlar- çocukların durumu çok dikkat çekici yani biz burada siyasi açıdan farklı parti...

OYA ERONAT(Diyarbakır) – Elazığ mı, Diyarbakır mı?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Diyarbakır'ı anlatıyorum. Diyarbakır Cezaevinde “Hevi” isimli bir çocuk vardı, hatırlarsınız. Çocukların durumu çok önemli. Hani siyaseten farklı olabiliriz ama hepimiz için o hiçbir suçu olmayan masum çocukların kalıcı psikolojik sorunlar yaşamaması önemli. Hevi annesini emerken annesinin yanından alınmıştı, annesi vermek zorunda kalmıştı, cezaevi koşulları çok kötüydü. Annesi bize diyordu ki: “Hevi yanımdan emerken ayrıldığı için kekeme oldu. Hayat boyu artık kekeme.” Mesela bunlar çok ağır şeyler, benim çok ağrıma gitmişti.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Hatırlamadım ben bunu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – “Hevi” isimli bir çocuk.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Buna bakalım tekrardan; arkadaşlar da burada, Ebrü Hanım da burada.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben burada özel not aldım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Hayır yani bize söylemedi ama siz bire bir görüştüyseniz...

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Başkanım, şöyleydi: “Dündar” diye bir çocuk vardı, annesinin yanında kalıyordu, diğer odaya gittiğimizde “Yanımdaydı ama yanımda kalmadı...”

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Efendim, şöyle: Ya, bu kekeme olayını falan...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Bizden ayrı görüşme olursa öyle oluyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Bir dakika, Ömer Faruk Bey devam etsin de...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yani ben notlarımdan eminim, siz merak etmeyin.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Hayır, merak ettiğimden değil.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ama siz notu alıyorsunuz, ben şahit olmuyorum, ben buna katılamam ki.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Bir dakika değerli vekiller, siz kendi aranızda konuşunca tutanaklara girmiyor.

“Hevi” isimli bebeğin kekeme olduğuna dair Komisyon Başkanı olarak bana bir bilgi gelmedi, ben buna şahit olmadım. Tutanaklara geri dönüp bakalım, tekrar değerlendirelim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tamam, onu belki not almadınız ama ben eminim çünkü çocuğun ismini...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Başkan, ben her şeyi not aldım, bende yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Efendim, karşılıklı iddialaşmayalım, bakalım diyoruz raporlara.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Lütfen sözümü kesmeyin.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Niye kesmeyeyim efendim? Ben Komisyon Başkanıyım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Başkanım, ben size söylemedim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Siz alt komisyonumuzun üyesi değilsiniz, lütfen Diyarbakır’la ilgili konuşun Beyefendi.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Diyarbakır’ı anlatıyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Tamam, anlatın öyleyse. Bizim şahit olmadığımız, işte partinizin milletvekili... Niye sınırları zorluyoruz ki? Şimdiye kadar çok rahat konuşuyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Niye geriyoruz Başkan?

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Gerilelim arkadaşlar, böyle bir usul yok.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tamam, anlatıyorum ben.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Lütfen devam edin.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yeter ki sözümü kesmeyin.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Ben size katkı vermek için kestim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Şimdi, farklı koşullarda sağlık hakkıyla ilgili önemli ihlaller duyduk. Mesela, kişi İŞİD koğuşunda mahpus olduğu için eşinin sosyal yardım alamadığını söylüyordu. Yine, bir başka koğuşta -üroloji muayenesi mahrem bir muayenedir- üroloji muayenesi yapılırken başlarında jandarma olduğu için -yani biliyorsunuz mahrem bir şeydir ve doktorla hastanın yalnız kalması gerekir- şikâyetlerini söyleyemediğini söylemişti; bu, sanırım bir FETÖ koğuşunda söylenmişti.

Yine, Semra Akgül, kadın koğuşunda, çocuğu 6 yaşına geldiği için onu dışarı vermek zorunda kalmıştı. 2 büyük çocuğu vardı, 6 yaşındaki 3’üncü çocuk “Kiminle kalıyor?” diye sormuştuk -burada arkadaşlar sanırım bunu hatırlarlar- 3 çocuk yalnız kalıyorlarmış. Şimdi, bizim burada uzun süredir gündeme getirdiğimiz anne baba tutukluluklarının sonucu çocukların evde perişan olması yani dede, nine yanında yaşaması; teyze, hala yanında yaşamasından dolayı çocukların çok büyük sıkıntılar çekiyor olması. Hevi olsun, Dildağ olsun -isimlerini bile unutmadım- çok büyük sorunlar yaşayan örnek çocuklardı; farklı koşullardaydı bunlar. Yani burada anne baba tutukluluklarda -insan hakları eylem planı ikinci yargı paketinde bence bunun mutlaka olması lazım- anne ve babanın mahpusluklarının farklı zamanda olması için bir şeyler yapılması lazım çünkü bütün çileyi çocuklar çekiyor.

Yine, boyama kitabı ve boya kalemleri verilmemişti Dildağ’ya. Bu da önemli bir şey yani sanırım sarı, yeşil, kırmızı renkleri oluşabileceği için çocuğa bu boyama kitapları verilmemişti.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sen provokasyon yapıyorsun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ya, lütfen sözümü kesmeyin ya! Biraz susar mısınız?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ama böyle bir üslup yok ya!

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Çok ayıp ama!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Allah aşkına, sözümü kesmeyin!

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Ömer Faruk Bey, arkadaşlar, bakın...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Dildağ'ın böyle söylediğini çok iyi biliyoruz, Ebrü Hanım da biliyor.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Kalem verilmiyor, doğru ama sarı, kırmızı, yeşil kalem diye bir şey yok!

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Ya arkadaşlar, bakın...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, lütfen sözümü kesmeyin.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Bir dakika...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Yalan söylüyorsun!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ya Allah aşkına, yalan malan değil, Dildağ'ın annesine de gidip...

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Ömer Faruk Bey, raporda var bu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Raporda da var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Tamam işte.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – E, tamam.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Ama efendim, şimdi, bakın, ben...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Raporda olan şeye “yalan” diyor.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Raporda “kalem” diye var.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – “Boyama kalemi” diyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Arkadaşlar, sayın milletvekilim...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ya, benim sözümü kesmeyin!

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Keserim efendim, keserim sözünüzü.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben konuşmaya çalışınca niye tartışma çıkıyor?

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Dürüst olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Bir dakika arkadaşlar.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Benden niye rahatsız oluyorsunuz?

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Yalan söylüyorsun, provoke ediyorsun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Bir dakika dinler misiniz lütfen? Oya Hanım, lütfen...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Başkanım, kalem var ama renk yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Bir dakika Hanımefendi, bir dakika.

Değerli vekillerim, bakın, burası İnsan Hakları İnceleme Komisyonu. Biz birbirimize şimdiye kadar böyle tatlı tatlı...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sözümlü kesmesinler ya.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Efendim, söz katkı vermek için de kesilir.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Raporda olan şeye “yalan” diyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Arkadaşım, bir dakika müsaade eder misiniz? Ömer Faruk Bey, bakın, karşılıklı iyi niyetlerimizi biliyoruz, hepimiz hepimizi bugün tanımıyoruz, bu komisyonda tanımıyoruz. Birbirimize katkı vermek istiyoruz. Ben bu ifadeyi asla tasvip edemem yani “sarı, kırmızı, yeşil...” Türkiye Cumhuriyeti devleti bunları çoktan aştı ve benim bir iktidar milletvekili olarak değil, bir insan olarak bunu kabul etmem mümkün değil. Ayrıca, söylediğiniz bu husus raporda var. Lütfen karşılıklı sataşma olmasın. Siz de lütfen sözlerinizi tamamlayın, ben tekrar mikrofonunuzu açıyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bir de sataşmaları engelleseniz Başkan.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Taş çıkan, cam çıkan, ağızları kesen yemekler olduğu söylendi. TV kanallarında önemli engellemeler olduğu, hatta TRT 2’nin engelleme yaşadığı söylendi. “Kibriye Evren” isimli bir yazara defter bile verilmediği söylendi, yazdığı defterlerin de alındığını söyledi Kibriye Hanım.

Hele çocuk koğuştur -arkadaşlar da hatırlarlar- o çocuk mahpusların koğuştur diğer koğuştur farklıydı. Kendi odalarında havalandırma yoktu, ayrı bir yerde bir saat havalandırma yaşıyordu ve gencecik delikanlılar bundan çok şikâyetçiydi. Yine, sağlık muayenelerinde çocuğa kelepçe vurulması yasalara da aykırı. Sıcak suyun iki günde bir yirmi dakika verildiğini söylüyorlardı. Sohbet hakkı on saat olması gerekirken bir saat uygulanıyordu Diyarbakır Cezaevinde, bu da çok ağır bir ihlal bence. Yine -Elâzığ Cezaevinde o kadar yoktu ama- Diyarbakır Cezaevinde ağır bir su sorunu vardı. Su kuyularında önemli sorun olduğunu idareciler de kabul ediyordu. Bunlar tabii önemli sıkıntılar oluşturuyordu. Koğuş alt katlarının ışığının kapatılması önemli bir sıkıntıydı. Banyo ve tuvaletler aynı yerdeydi, birisi banyoya girdi mi diğeri sıkışsa bile tuvalete giremeyecekti, onu da biz yakinen gördük. Yine bazı kitapların, Yeni Yaşam gazetesinin, Evrensel’in engellenmesi önemliydi. Mektupların karalanarak verilmesi vardı. Mesela mahpus muskayla gelmiş “Niye muska taktın?” denilerek üç günlük disiplin cezası verilmişti. Halay çekenlere yönelik disiplin cezası vardı yani halay çekmenin neresinden, niye bir disiplin cezası çıkıyor? Yatalak bir hasta vardı, Semire Direkçi, ameliyat sonrası diyetini bile uygulayamadığını söyledi ki yatakta yatıyordu hasta. Yine, Zeki Bektaş, arkadaşlarımızın dediği gibi biz görmesek... Zeki Bektaş gerçekten çok üzücü, nefes bile alamayacak çok kötü bir durumda -tüm arkadaşlarımız da gördü- yatmaktaydı. Allah’tan biz o hastayı gördük ve infaz erteleme aldı, Allah’a şükür bu oldu ama Elâzığ Cezaevinde Veysel Avunan’da aynı durumdaydı, o infaz erteleme alamadı, takip ettim.

Doktor muayeneleri, bakın, bu önemli; siz de bunu benden bir dinlemiş olun. Şimdi, doktor muayenesinde mahpusun kelepçesinin çıkarılmaması önemli bir sıkıntı. Bunu Sağlık Bakanlığıyla da görüşmenizi isterim. Mahpusun kelepçesi niye çıkarılmaz? Bakın, ben kendimden anlatayım, ben doktorum, benim muayene, poliklinik odama jandarmalar, infaz koruma memurları, bir de mahpus girdiği zaman zaten 7-8 jandarma, İKM giriyor ve adım atacak yer kalmıyordu, bana da soruyorlardı “Kelepçeyi açalım mı?” diye “Açın.” diyordum. Zaten adam nereye kaçacak Allah aşkına? Jandarmaların arasından zor geçip muayene edebiliyordum hastayı. Şimdi, bunu da Sağlık Bakanlığının Adalet Bakanlığı yetkililerine iletmesi lazım. Bunlar insani şeyler ya. Eli kelepçeli bir insanın sırtını nasıl açacaksınız? Aç sırtını diyorsun, adam sırtını açamıyor. Sen uğraşacaksın çünkü jandarma kesinlikle elini değdirmiyor ve böyle dezavantajlı bir muayene oluyor. Hani benden dinlemiş olun, ben hem bir doktor hem de bir insan hakları savunucusu olarak iki açıdan da olayı gördüğüm için özellikle söylemek isterim, herkes bir gün mahpus olabilir.

Yine Dildağ'ın beslenme sorunu olduğunu hepimiz gördük. Yumurta, haftada 1 litre süt ancak veriliyordu. Orada herkes de gördü Dildağ'ın beslenme sorunu vardı ve ayrı yatağı yoktu çocuğun, annesiyle sarılarak yatıyordu. Yani o çocuklara ayrı bir yatak verilemez mi, bunun neresi, niye zor? Bunu yine sormak isterim.

Yine, mahrem alanlara konulan kameraların kaldırılması konusu; koşulların basıldığı, dağıtıldığı ve bu esnada mahpuslara yönelik kötü muamele, kaba dayak, çıplak arama, hakaret, tecrit ve benzeri uygulamalar yaşandığı söylendi bize. Bunlar en ağır ihlaller oluyor sanırım. Bu iddiaları mahpuslar bize ilettiler. Bunların artık rapora geçmesi gerekiyor.

En önemlisi de -son cümlelerim olarak- 0-6 yaş arasındaki çocukların durumunu hiç iyi görmedik. Bana da bu yönde çok şikâyet geliyor. Şu anda biliyorsunuz 800'den fazla 0-6 yaş arası bebek, çocuk var. Hemen hemen her türlü -farklı- siyasi, adli koşullarda olabiliyor ve bu çocuklar çok ağır sorunlar yaşıyor, psikolojik, fizyolojik sorunlar yaşıyor; bunu hepimiz biliyoruz. Buna yönelik mutlaka insan hakları eylem planında bir takım çözümlerin olması lazım. Yani söylediklerim arasında her şeyi not alın ama en önemli söylemek istediğim şey bu çünkü siyasi görüşler, şunlar, bunlar, rapor doğru, yanlış ayrı bir şey ama o çocukların orada çektiği sıkıntılar önemli.

Yine, bir isim zikredilmemekle beraber, mahpusların şikâyetleriyle ilgili, dayak şu bu gibi iddialar konusunda rapor demiş ki: "İsim zikredilmemekle beraber..." Burada çok yumuşak ifadeler var, biz bu dayak, darp olaylarını sadece o hapishane idaresine bırakırsak -bizim raporumuzda da "isim zikredilmemekle beraber" ifadeleri- hapishane idaresi tarafından da üstü örtülebilir. Genel Müdürlük bu konuya eğilirse daha doğru olur. Bunlar, mahpusların bu iddiaları ne derece doğrudur, bunları bilmemiz lazım.

Benim söylediğim her şey doğrudur, çok yakından takip ettim, tetkik de ediyorum. Söyleyeceklerim bu kadardı, itiraza da hiç gerek yoktu.

Teşekkür ederim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Değil, hepsi doğru değil. İtiraz etme hakkımı mı engelleyeceksin?

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Biz teşekkür ederiz.

Erol Bey, buyurun.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Başkanım teşekkür ediyorum.

Evet, gerçekten Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonu gayet objektif, iyi niyetli, demokratik kurallarla oluşturulmuş. Yani bir süredir birlikteyiz, gerçekten çok güzel çalışıyoruz, hatta Sayın Başkanımın da inisiyatifiyle -sağ olsunlar- Komisyon üyesi olmamasına rağmen birçok arkadaşımız birçok ziyarette bizimle birlikte oldular. Ben kendilerine teşekkür ediyorum. Ayrıca gittiğimiz cezaevi yönetimleri son derece -tabiri caizse- steril ortamlar hazırlamışlar, gene Adalet Bakanlığı yetkililerimiz bizimle birlikte oldular ve çok güzel bir iş çıkardığımızı düşünüyorum. Bu vesileyle arkadaşlarımıza da teşekkür ediyorum.

Memnuniyet verici olan, kötü muamele, işkence, temel insan hakları ihlali anlamına gelecek hiçbir olayla karşılaşmadık yani özellikle belli bir dönem öncesinde Türkiye'de çok ciddi anlamda kamuoyunda da tartışılan konularla ilgili. Elbette ki sıcak su, ikinci spor ayakkabısı, kitap, gazete, teve2 yayınlarının izlenmesi, bunlar da olmasın, bunlar da mutlaka ortadan kaldırılmalı ama temel anlamda insan hakları ihlali anlamına gelebilecek hiçbir olayla karşılaşmadığımızı hepimiz gördük. En büyük sorun aslında -zaman zaman bütün toplantılarda da gündeme geliyor- "Bir şeyi düzelttim her şey düzeldi." Belki olmayacak ama şu şey çok önemli: Kapasite sorunu. Yani cezaevlerindeki o kapasite sorunu çözüldüğü zaman bugüne kadar şikâyet ettiğimiz, bundan sonra da kapasite sorunu devam ettiği müddetçe karşımıza sürekli çıkacak olan o problemlerin topyekûn ortadan kalkacağını düşünüyorum.

Genel anlamda son olarak bu raporu hazırlayan arkadaşlara da ayrıca teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Değerli milletvekillerim, katkılarınız için hepinize çok çok teşekkür ediyorum. Dediğim gibi, bu Komisyon, İnsan Hakları İnceleme Komisyonu ve biz ismimize de yakışır bir biçimde sorunlarımızı ele alırız.

Şimdi Yılmaz Bey çok kısaca sizden rica ediyoruz, sonra oylayacağız. Önümüzdeki hafta tekrar bir araya geleceğiz. Bu hafta böyle çok yoğun gündemler vardı, Meclisin gündemi sürekli yoğun. Bu defa biraz daha ucu açık şekilde, belki biraz daha erken saatte başlayıp sorunları ele alırız.

Bir de biz şimdiden size söylüyoruz Komisyonumuzun huzurunda, bundan sonraki ziyaretlerimizi size de haber vermeden çat kapı yapacağız.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Başkanım...

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Oya Hanım, çok kısaca alayım, bitiriyoruz.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, çok kısa veriyorum, ben zaten kısa konuşurum. Bazı cezaevlerinde mahkûmlara bizim gideceğimizin önceden avukatları tarafından haber verildiği kanaati bende oluştu. Şöyle: Çat kapı girdik, ellerinde bir liste vardı ve hazır bekliyorlardı. Onun için bundan sonraki cezaevlerine biz de çat kapı gidersek daha memnun olacağız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Ben size de söylemeyeceğim, kendim...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Meral Hanım, bitirdik toplantıyı, bir cümle alayım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben usul açısından bir şey söyleyeceğim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Efendim, toplantının sonuna geldik.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hayır, bundan sonraki toplantı için söylüyorum. Yani bize -bize derken Cezaevi Alt Komisyonu üyesi olmayan arkadaşlara- öyle bir sözlü muamele -tırnak içinde- yapılıyor ki sanki biz buraya böyle çok gereksiz, çok ilgisiz bir şekilde geldik. Ben İnsan Hakları İnceleme Komisyonu üyesiyim, Katip Üyesiyim ve İç Tüzük'e göre biz bütün toplantılara gideriz, bütün komisyon toplantıları milletvekillerine açıktır. Tek bir kural vardır: Oy kullanamayız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Evet, teşekkür ederiz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, defaatle bunu size tekrar hatırlatıyorum.

Ayrıca cezaevi ziyaretlerinden avukatların haberinin olmasının bir önemi yok, idarenin haberi olmasın, hazırlık yapmasınlar yani mesele o.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Yılmaz Bey, buyurun.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YILMAZ ÇİFTÇİ – Sayın Başkanım, değerli heyet; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum. Sayın Başkanım, net beş dakika vakit var mı?

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Yani en uzun sen konuşmuş olacaksın Yılmaz Bey.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YILMAZ ÇİFTÇİ – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Ben şeyi sorayım: Bu TRT 2 açıldı mı?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YILMAZ ÇİFTÇİ – Sayın Başkanım, TRT 2'yle ilgili olarak teknik bir sıkıntı var yani anladığım kadarıyla karasal yayın yapıyormuş “Sisteme dâhil edilme sıkıntısı var.” dedi arkadaşlar. Yoksa yani devletin kanalı hani... (Gürültüler)

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Evet arkadaşlar, sükûnete davet ediyorum.

Bakın, sorduğumuz bütün sorularla ilgili -Elâzığ değil- Diyarbakır Cezaevindeki konularla ilgili lütfen özet çerçeve alalım, zaten önümüzdeki hafta sizi geniş zamanda dinleyeceğiz.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YILMAZ ÇİFTÇİ – Tamam Sayın Başkanım.

TRT 2'yle ilgili olarak teknik bir problemimiz var yani sanıyorum dijital yayın, karasal yayın sıkıntısı nedeniyle sistemden verilemediğine dair arkadaşların verdiği bilgi var ama onu tekrar inceleyeceğiz. Yayınların izlenmesiyle ilgili olarak, malum, cezaevlerinde izlenebilecek yayın kanalı sınırlı yani 26 civarında yayın kanalımız var. Bunun birini eğitim için kullanıyoruz, diğerleri de talepler ve anketler dikkate alınarak belirleniyor. Bu anlamda 26 tane yayınıımız var yani tamamını alma şansımız yok yayınların, böyle bir durum var.

Diyarbakır Cezaeviyle ilgili olarak, malum, Diyarbakır kampüs cezaevimizde, sizin ziyaret ettiğiniz kadın, çocuk ve D tipi dışında 2 tane T tipi cezaevimiz vardı. Şu anda 2 tane T tipi daha ilave olarak inşaatı bitti, kullanıma hazır hâlde, 2 tane de yüksek güvenliikli cezaevimiz var. Yani, dolayısıyla -inşaatı bitti- sanıyorum bir ya da iki aya kadar faaliyete geçireceğiz. Yeni alacağımız personelin sınavları bitti, atama işlemleri devam ediyor, en geç sanıyorum iki ay civarında faaliyete geçer diye bekliyoruz. Dolayısıyla yeni cezaevleri açılınca kapasite yoğunluğundan kaynaklı -Sezgin Bey'in belirttiği- uzak yere sevk büyük bir oranda hallolacak diye düşünüyoruz.

Yine, süre kısıtlı olduğu için birkaç başlıkla yetinmek istiyorum. Projesi devam eden, kadın cezaevinin yanına çocuk ünitesi şeklinde planladığımız bir projemiz var, Avrupa Birliği projesiyle yaptığımız bir anne ünitesi bu. Çocuklu 48 anne bu bölümde kalabilecek yani stüdyo daire şeklinde olacak. Oyun alanı, çocukların kalabileceği ayrı özel bir yatağı, annesiyle birlikte kalacağı mekân, gün içerisinde de kreş imkânı ya da oyun alanını kullanabilecekleri bir proje. Bittiği zaman bu çocuklarla ilgili olarak sıkıntının büyük bir kısmı hallolacak diye düşünüyoruz. Aynı projenin bir benzerini biz kendimiz Sincan'da yaptık, onu da bir ya da iki aya kadar faaliyete geçirmeyi planlıyoruz.

Yine, bu Suriyeli ziyaretçi meselesiyle, yabancıların ziyaret meselesiyle ilgili de şey söylendi. Bununla ilgili olarak da aslında biz yakın zamanda bir yönetmelik değişikliği yaptık. Eskiden yabancı uyruklu kişilerin annesi, babası da olsa, yakınlarının görüşmesi Bakanlık izniyle oluyordu, biz bu Bakanlık iznini kaldırdık. Yani annesi, babası bir kez kimliğini belgeleyip belgeleriyle birlikte başvavcılığa müracaat ediyor, başvavcılık bunun annesi olduğuna dair bir ziyaretçi kartı veriyor, sonra ki gelişlerde normal Türk vatandaşı gibi hiçbir makama uğramaksızın gelip ziyaret edebiliyor yani ziyaretle ilgili ciddi iyileştirmeler yaptık ama Suriye'yle ilgili şöyle bir problem olabilir: Annesi mi, değil mi; yakını mı, değil mi? Belgelendirme açısından belki bir problem varsa böyle bir sıkıntı olabilir belki.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – O da var, telefon görüşmeleri de yapamıyorlarmış, bugün aldığım mektupta yazmışlar. Onu da eklerseniz notlarınıza...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YILMAZ ÇİFTÇİ – Ama Suriye konusunda ortada bir devlet yok yani arayacağı numara neresi, teyit nasıl alabileceğiz? Suriye dışında böyle bir sıkıntımız yabancılar yönünden gerçekten yoktur ama dediğim gibi, ortada bir devlet olmadığı için bundan kaynaklı birtakım sıkıntılar olabilir ama biz yapabileceğimiz, çözebileceğimiz şeyleri mümkün olduğu kadar çözmeye çalışacağız.

Yine, yabancılarla ilgili olarak görüntülü görüşme imkânı yaptırıyoruz çünkü Güney Amerika'da ya da uzak bir yerde ailesi bulunan kişilerin ziyaretçisi gidip gelmiyor. Beş yıl, on yıl ailesi, hiçbir ziyaretçisi gelmeyen yabancı uyruklu kişileri aileleriyle görüntülü görüntürme -ödül şeklinde- yapmak suretiyle bu meseleyi de hallettiğimizi düşünüyoruz. Yine, yabancılarla ilgili olarak, Ankara'da da yeni açılacak cezaevlerimiz var, bir tanesini de yabancı uyruklu hükümlülere tahsis ederek kapasite ve yoğunluk problemini çözmeyi planlıyoruz.

Şu, çocuğa yatak verilmeme meselesine özel olarak değinmek istiyorum. Şimdi, tabii ki Meclis raporu bizim için çok kıymetli, biz orada yer alan önerileri titizlikle inceliyoruz ve yerine getiriyoruz. Örneğin, bu aile görüş odasının sıkıntılarını gerçekten Genel Müdür Yardımcımız Mehmet Bey de bizzat müşahade etmişti, sizin ziyaretinizden sonra gerekli ödenek tahsisini yaptık. Fizikî mekân ve yer değişikliği konusunda çalışmalar yapıyoruz, yakın zamanda sanıyorum halledeceğiz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yani odanın yeri değişmedi mi hâlâ?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YILMAZ ÇİFTÇİ – Cezaevinde bu yoğunlukta onu henüz değiştirmedik ama ödenekle de bağlantılı olarak yakın zamanda yer ve odayı değiştireceğiz Sayın Vekilim.

Bu yatak meselesini şöyle önemsiyorum: Şimdi, zaten şu anda kadın cezaevinde annesinin yanında kalan 9 çocuk var. Daha önce 15 tane yatak almak suretiyle çocuklara vermişiz ama sayın vekilimizin bahsettiği çocuğun annesi “Ben çocuğumla birlikte kalacağım, yatak istemiyorum.” dediği için yatak vermedik. Şu anda zaten 9 çocuk var, biz 15 tane -beşik değil de- çok fonksiyonel park yatak şeklinde çocuk yatağını almışız yani şu anda kullanılmayan çocuk yatağı var. İstemediği için biz ona vermemişiz ama talep etmesi hâlinde tabii ki yatağı verebiliriz. Böyle bir durum var yani bunu da belirtmek isterim Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Teşekkür ediyoruz Yılmaz Bey.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Her cezaevi için söylüyorsunuz bunu.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YILMAZ ÇİFTÇİ – Diyarbakır için söyledim bunu ama başka cezaevleri içinde benzer çözümlerimiz var. Zaten mart ayında Ankara cezaevinde yeni yaptığımız üniteyi faaliyete geçireceğimiz için bu mesele zaten kalmayacak.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Bu nakiller konusu...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YILMAZ ÇİFTÇİ – Sayın Başkanım, nakiller konusunda belli bölgelerde özellikle -Diyarbakır bunlardan biri, Urfa bunlardan biri, İstanbul bunlardan biri- yoğunluk var; mesela Doğu Karadeniz’de de biraz daha kapasitesi normal, normalin altında. Şimdi, ya belli bir bölgede hükümlüler yoğunlaşacak, diğer taraf kapasite altı kalacak... Hani bu yoğunluğu aşmaya çalışma şeyi olarak mecburen alıyorsunuz, belli bir yere nakil yapıyorsunuz. Nakillerle rahatlatmaya çalışıyoruz ama özellikle Diyarbakır yeni açılacağı için söylüyorum, yeni açıldığı zaman da mümkün olduğu kadar nakil yapamadığımız kişilere öncelik vermek kaydıyla bu yeni planlamayı yapacağız.

Sevkle ilgili olarak iki cümle söylemek istiyorum: Hükümlülerin, malum, mevzuatta bir takım sevk sebepleri var; isteğe bağlı sevk, disiplin ve güvenlik nedeniyle sevk, kurumun fiziki yetersizliği ve koşulların elverişsiz olması nedeniyle sevk ve kapasite doluluk nedeniyle sevkler. Şimdi, bunlardan isteğe bağlı sevk dışındaki diğer sevkleri biz resen yaptığımız için bunların nakil masrafını genel bütçeden biz karşılıyoruz ama isteğe bağlı olan nakillerde, hükümlü, sevk giderlerini karşılamak zorunda yani kanun hükmü gereğince karşılamak zorunda çünkü kendi isteğiyle bir cezaevine gitmek istiyor. Hani mevzuat gereğince bunu aşmamız, isteğe bağlı nakillerin masrafını karşılamamız mümkün değil. Ama bunun dışındaki bizim diğer sebeplerle yaptığımız resen sevklerin masrafını hükümlüden almaksızın biz kendimiz zaten karşılıyoruz, bunu da belirtmek istedim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Teşekkür ederim.

Evet arkadaşlar, değerli katkılarınız için hepinize şükranlarımı sunuyorum.

Son iki cümleyle toplantıyı tamamlamak istiyorum. Bir, 20-24 Mart arası bir yurt dışı seyahati planlıyoruz, bu uzun zamandır dile getiriliyor. Muhakkak yurt dışındaki cezaevlerinin durumunu bir görmek lazım. İkincisi, önümüzdeki hafta 12 Şubat Çarşamba saat 10.00 diyelim mi olağanüstü bir şey olmazsa?

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Olur.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Olur.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Değerli arkadaşlar, Diyarbakır Cezaevi raporumuzu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Evet, raporumuz kabul edilmiştir.

EBRU GÜNAY (Mardin) – Muhalefet şerhi için son gün ne zaman?

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Muhalefet şerhi için ne kadar süre istiyorsunuz?

EBRU GÜNAY (Mardin) – Önümüzdeki hafta...

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Önümüzdeki hafta uygun bence.

Ben raporu yazan arkadaşlara da komisyonumuzun değerli üyelerine de teşekkür ediyorum. Zaman zaman bazen tansiyonumuz yükselse de maksadımız birdir.

Teşekkür ediyorum ben tekrardan Adalet Bakanlığı temsilcilerine de.

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Türkoğlu cezaeviyle ilgili de işkence iddiaları var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HÜSEYİN YAYMAN – Başkanım, gideceğiz.

Sayın Vekilim -sen benim hısımlımsın- gittik efendim, 10 tane cezaevine gittik, hiçbir yerde organize bir insan hakkı ihlali görmedik. Bireysel olarak varsa düzeltelim bakın burada sizin huzurunuzda.

Evet, Diyarbakır raporu kabul edilmiştir.

Arkadaşlar, toplantıyı kapatıyorum, katkılarınız için teşekkür ediyorum.

Kapanma saati. 14.28

